

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานและสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็น
เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นแผนปฏิบัติการปฏิรูปสื่อ”
คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ – วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘
ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ตามที่คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านวิทยุชุมชน และจัดสัมมนาฯรับฟังความคิดเห็นแผนปฏิบัติการปฏิรูปสื่อ ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. เพื่อรับทราบและแลกเปลี่ยนแนวทางข้อเสนอ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนตามเจตนารมณ์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมการเข้าถึงสื่อมวลชนของประชาชนผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ประชาชนผู้อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือสังคมชนบท ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นมาตรฐานและการเป็นโรงเรียนของสังคมของสื่อและยกระดับคุณภาพในวิชาชีพ พร้อมทั้งแนวทางที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการกำกับดูแลที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และเป้าหมายในการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกันเองในระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อทั้งหลาย

๒. เพื่อรับทราบแนวทาง ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ความมีส่วนร่วมตามของกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ ผู้ประกอบกิจการด้านสื่อ ในการออกแบบรูปแบบองค์กรการกำกับดูแล คือ สภาวิชาชีพสื่อแห่งชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกระบวนการ กลไก ในการรับเรื่องราวร้องเรียน อันจะทำให้การการกำกับดูแลเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และมาตรฐานแห่งจรรยาบรรณในวิชาชีพ

๓. เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการส่งเสริมสนับสนุนให้สื่อมีบทบาทที่สำคัญในการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนให้เป็นโรงเรียนสังคม

๔. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินกิจกรรมด้านการสื่อสาร และสารสนเทศ ในภาพรวม โดยการแสวงหาและรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง จากผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อที่แท้จริง สำหรับนำไปกำหนดเป็นแนวทางและนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิรูปอย่างได้ผล และเป็นรูปธรรมเพื่อปกป้องความเสรีภาพ และความเป็นอิสระของสื่ออย่างแท้จริง

การศึกษาดูงาน (วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านวิทยุชุมชน ณ สถานีวิทยุเครือข่ายชุมชนเมืองเทศบาลนครขอนแก่น FM102 เมกกะเฮิรท์และศูนย์ข่าวภาคอีสาน ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ซึ่งสถานีวิทยุชุมชนและศูนย์ข่าวดังกล่าว ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจากการศึกษาดูงานและรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานทั้ง ๒ หน่วยงานดังกล่าว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สถานีวิทยุเครือข่ายชุมชนเมือง เทศบาลนครขอนแก่น FM102 เมกกะเฮิรท์ นั้น เป็นผู้ประกอบการกระจายเสียง ประเภทบริการชุมชน ไม่มีการโฆษณาหรือการแสวงหารายได้จากการโฆษณา แต่เป็นการดำเนินกิจการกระจายเสียงเพื่อการบริการชุมชนของตนเองอย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนเกี่ยวกับการสืบสานงานบุญ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้หน่วยงาน องค์กรอื่นๆ อาทิ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณะสุขจังหวัด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการใช้สื่อวิทยุชุมชนดังกล่าวในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

ให้กับชุมชนเพื่อรับฟังรับทราบ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด รวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมให้กับประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกระจายเสียงด้วยการเข้าร่วมเป็นผู้จัดรายการวิทยุ ทั้งนี้ ก็เพื่อวัตถุประสงค์โดยการเป็นสถานีวิทยุชุมชนโดยชุมชน เพื่อชุมชนและโรงเรียนของชุมชนเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้ง เพื่อสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคอีสานให้คงไว้ได้อย่างแท้จริง

๒. ศูนย์ข่าวภาคอีสาน ไทยพีบีเอส (Thai PBS) จังหวัดขอนแก่น เป็นสถานีข่าวประจำส่วนภูมิภาคของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) โดยทำหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตและนำเสนอรายการข่าวสาร ข้อเท็จจริง เหตุการณ์สำคัญ ความคิดเห็น สถานการณ์ปัจจุบัน การตรวจสอบติดตามประเด็นสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อสังคมด้วยจุดมุ่งหมายและรูปแบบการนำเสนอที่มีจริยธรรม มีคุณค่าในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและเขตจังหวัดพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำเสนอต่อสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) ซึ่งเป็นศูนย์ข่าวส่วนกลางเพื่อพิจารณาและนำเสนอต่อประชาชนคนไทยทั่วประเทศให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างเท่าทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ โดยยึดหลักการตามพันธกิจ ค่านิยมและวัตถุประสงค์การดำเนินงานขององค์กร ตามที่พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้

จากการรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการด้านการสื่อสารมวลชน ทั้ง ๒ หน่วยงานดังกล่าวข้างต้น ทำให้รับทราบปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานและความต้องการของผู้ประกอบการด้านการสื่อสารมวลชนดังนี้

๑. สถานีวิทยุเครือข่ายชุมชนเมือง เทศบาลนครขอนแก่น FM102 เมกกะเฮิรท์ มีความประสงค์ต้องการการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้จัดรายการของสถานีวิทยุชุมชนได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์ของผู้จัดรายการประจำสถานีวิทยุชุมชนให้มีคุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. ศูนย์ข่าวภาคอีสาน ไทยพีบีเอส (Thai PBS) จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการออกอากาศในระบบดิจิทัลที่วิภาคพื้นดินควบคู่กับระบบอนาล็อก โดยให้บริการครอบคลุมพื้นที่ภาคอีสาน จำนวน ๑๙ จังหวัด ซึ่งจากการให้บริการพบว่าสัญญาณระบบดิจิทัลยังไม่ครอบคลุมหรือเข้าถึงการให้บริการได้ทุกพื้นที่ โดยสามารถตอบสนองการบริโภคของประชาชนเฉพาะชุมชนพื้นที่เขตเมือง ยังไม่กระจายไปยังชุมชนพื้นที่ห่างไกลหรือชนบทได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับประชาชนผู้บริโภคในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงมุ่งเน้นการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดาวเทียมซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่า และในอนาคตการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล มีสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงที่จะประสบปัญหาการขาดทุนขึ้นได้ ทั้งนี้ เพราะการให้บริการโทรทัศน์ระบบดาวเทียมมีศักยภาพและเป็นที่ยอมรับการให้บริการของประชาชนผู้บริโภคมากกว่า

การรับฟังความคิดเห็น (วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘)

โดยรูปแบบในการสัมมนาเป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชน นักข่าวภูมิภาค ตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อ ซึ่งเป็นตัวแทนที่มาจากจังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดกาฬสินธุ์จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

๑. หนังสือพิมพ์อีสานบิซวีค
๒. สื่อวิทยุชุมชน จังหวัดกาฬสินธุ์
๓. สื่อออนไลน์ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
๔. สื่อวิทยุกระจายเสียงเมืองชุมแพ
๕. เครือข่ายสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
๖. สื่อหนังสือพิมพ์ประชาคม
๗. Music FM 95.25 MHz
๘. หนังสือพิมพ์ปทุมภักดิ์
๙. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นข่าวภูธร จังหวัดอุบลราชธานี
๑๐. ศูนย์ข่าวเครือเนชั่นภาคอีสาน
๑๑. หนังสือพิมพ์ออนไลน์ เอเอสทีวีผู้จัดการ
๑๒. สมาคมนักข่าวนครพนม สำนักข่าว INN News
๑๓. หนังสือพิมพ์ข่าวสด
๑๔. สถานีวิทยุชุมชนเครือข่ายชุมชนเมืองนครขอนแก่น FM 102 MHz

จากการการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชน นักข่าวภูมิภาค สื่อมวลชน ที่มาจากพื้นที่ต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สรุปข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่สำคัญ โดยสังเขปได้ดังนี้

๑. ปัญหา/อุปสรรค ในการทำหน้าที่สื่อ

- ๑.๑). การเชื่อมโยงระหว่างสื่อด้านต่าง ๆ ระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และยังมี การแบ่งกลุ่มสื่อสร้างการแบ่งแยกทำให้สื่อท้องถิ่นบางประเภทขาดโอกาสในการสื่อสาร
- ๑.๒) สื่อบางคน หรือนักข่าวหน้าใหม่ที่มีความตั้งใจยังขาด การรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือสัญลักษณ์ โลโก้จากต้นสังกัด
- ๑.๓) การนำเสนอบางครั้งจะมีอิทธิพลในท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง บางสื่ออาจนำเสนอข่าวได้ไม่เต็มที่ และอาจไม่ถูกใจกับผู้ที่สนับสนุนและไม่สนับสนุน
- ๑.๔) ขาดการดูแลและให้คำปรึกษาจากหน่วยงาน โดยเฉพาะเรื่องการค้าเงินงานของ กสทช.
- ๑.๕) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแหล่งข่าวที่เป็นข้าราชการ หรือสื่อเทียมที่สร้างปัญหาและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นให้กับสื่อท้องถิ่น
- ๑.๖) สื่อท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้และจริยธรรมในด้านการทำงาน ควรที่จะจัดให้มีการอบรมศึกษา ข้อมูลองค์ความรู้เพิ่มเติม
- ๑.๗) สื่อมวลชนในท้องถิ่นอาจไม่ได้เรียนหรือศึกษาทางสายสื่อ แต่ผู้ที่เรียนมาจากสายสื่ออาจไปทำหน้าที่ในส่วนกลาง จึงทำให้คุณภาพของข่าวที่นำเสนอค่อนข้างไม่สมบูรณ์ และอาจมีขีดจำกัดในการทำข่าว

๒. การตั้งสภาวิชาชีพสื่อแห่งชาติ และคณะกรรมการในสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

- ๒.๑) สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ควรเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจควบคุม กำกับ ส่งเสริม และการดูแลกำกับการทำงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- ๒.๒) สภาวิชาชีพสื่อแห่งชาติ จะต้องเป็นศูนย์ธรรมในการจัดการวิชาชีพสื่อออกเป็นรูปธรรม และโครงสร้างการจัดการที่ชัดเจนทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด

๒.๓) ควรส่งเสริมให้มีจริยธรรม สวัสดิการ และสวัสดิภาพในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจน

๒.๔) ควรที่จะมีระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจนแต่ไม่ลิดรอนสิทธิสื่อมวลชนและคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ให้กับสื่อมวลชน

คณะกรรมการในสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติควรประกอบด้วยตัวแทนจากองค์การรัฐองค์กรเอกชน ผู้เชี่ยวชาญ นักสื่อสารมวลชน สื่อท้องถิ่น สื่อออนไลน์ สื่อด้านผู้บริโภค ทั้งนี้มีตัวแทนจากส่วนภูมิภาค จังหวัดเข้ามามีส่วนร่วม โดยการคัดเลือกโดยการโหวต หรือการเลือกตั้ง หรือการสรรหา

๓. สวัสดิการสื่อและสวัสดิภาพของบุคลากรสื่อ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่แสดงความเห็นด้วยการที่จะให้มีการสนับสนุนให้มีการส่งเสริมด้านสวัสดิภาพและสวัสดิการสื่อ แต่ต้องเป็นสื่อที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีการแทรกแซงสื่อ ควรจัดให้มีการเพิ่มองค์ความรู้ การให้มีค่าตอบแทนแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ ตลอดจนสื่อทุกประเภทที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

๔. ทศนคติเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ทั้งในเหตุการณ์ความขัดแย้งในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา

ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าการนำเสนอข่าวใด ๆ ก็ตามต้องเสนอตามความเป็นจริง ชัดเจน เป็นกลาง มีความยุติธรรม บนหลักของความถูกต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ ไม่นำเสนอข่าวโดยการเลือกข้างเลือกสี ไม่แสวงหาผลประโยชน์ หรือสร้างความแตกแยก สำหรับปัญหาที่สำคัญคือการที่สื่อถูกแทรกแซงโดยนักการเมืองหรือกลุ่มทุน

๕. วิสัยทัศน์เกี่ยวกับสื่อในพื้นที่จังหวัดและภูมิภาคในอีกห้าปีข้างหน้า

ผู้เข้าร่วมสัมมนาในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสื่อ อาทิ สื่อควรจะมีการรวมตัวกันไม่แบ่งแยกเป็นฝ่าย สามารถตรวจสอบได้ และต้องมีการอบรมพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และควรมีหลักศีลธรรม มนุษยธรรม และจริยธรรม

จบการสัมมนาเวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา